

זקק ראת

וקראת לשבת ענג, לקדוש ה' מכבד

פרשת זארא

כז בטבת
תשע"ח

שבת מברכין

גליון שבועי מענייני הפרשה

מבית מדרשו של הגאון רבי אלעזר זאב רז שליט"א

גליון מס'

105

אבן יקרה

חוק פיצוי

היה החתם סופר זי"ע עומד בתפילתו ומאריך בתחנונים בדמעות שלישי, והיה אחד מתלמידיו עומד וממתין לו בדחיפות.

ראה התלמיד כי הרב מאריך הרבה בתפילתו, לקח גמרא ועיין בה, אך עיונו התארך עד כדי כך שכאשר סיים החתם סופר את תפילתו הספיק הוא, התלמיד, דף גמרא!

הרהיב התלמיד עוז בנפשו ואמר לו: יראה רבינו, כי עד שסיים את תפילתו הספקתי אני דף גמרא, ונפשי בשאלתי, האם כדאי היה לו לרבינו להאריך כל כך, והרי היה יכול להספיק הרבה תורה, פי כמה וכמה ממני?

נענה החת"ס ואמר לו: רבותינו למדונו (ברכות נד:) כי המאריך בתפילותיו מאריך לו ימיו ושנותיו, ועתה, מה שהפסדתי כאן מתוך אריכות התפילה, אקבל בפעם אחת באריכות ימי ושנותי, ומה לך כי תלין...?

ברכת שבת שלום
העורך

זמני שבת קודש

הדלקת נרות: 16.40 (לנוהגים 40 דק': 16.20)	ירושלים
צאת שבת: 17.32 רבינו תם: 18.05	
הדלקת נרות: 16.37	תל אביב
צאת שבת: 17.29 רבינו תם: 18.00	
הדלקת נרות: 16.40	באר שבע
צאת שבת: 17.32 רבינו תם: 18.05	

המולד ליל רביעי עשה: 2:25 ו-2 חלקים

משלחן גבוה

מצב רוח טוב

יש קשר הדדי בין הנפש לבין הגוף. וזיקה זו מהלכת בכל עורקי החיים שלנו אנו האנושיים. כאשר חס ושולם ה"גוף" לא בריא, אזי תהלוכת החיים שובתת, כבר אינו יכול לעבוד, אינו יכול להביא פרנסה, אינו יכול לעזור, אינו יכול להפיק שום תועלת. ובכן, גם כאשר ה'נפש' חלשה, ממילא הגוף מתחיל לשבות, "כי הנפש מקרינה על הגוף".

והרמב"ם הרופא הגדול! כתב (בספר הנהגת הבריאות): "כי ההתפעלות הנפשיות, ישנו הגוף בשינויים גדולים". ומבאר הרמב"ם שם: תראה, אדם בריא חזק וקולו חזק ואור פניו מבריק, וכאשר יבוא לו פתאום דבר שימאסוהו וכו', יפלו פניו מיד ויסור זוהרם וקולו יהיה צרוד ואם ירצה להרים קולו בכל כוחו, לא יוכל. ולפעמים יהיה רעד מרוב חולשה ותאבד תאות המאכל וכו'. עכ"ד.

נמצא, שלשמור על איוון גופו ותיפקודו בכל, צריך "מצב רוח טוב". הוי אומר: להרחיק כל דברים שאינם רצויים לפי רוחו, ובל לזכורם במחשבתו, ובל להזכירם לו. וכן לא לראות דברים אשר מצערם את נפשו. וכל בריאות נפשו של האדם, תלויה כפי מצבו הנפשי הטוב. דהיינו כשהוא עם "לב שמח" ומצב רוח טוב. ואם לאו, אזי אותותיו מורגשים בכל מישורי החיים. ותראה, אפילו 'כתב יד' של האדם, פעמים הוא רץ ומיושר יפה ונעים. ופעמים כתב ידו בלתי מיושר ובלתי יפה. והכל נובע משורש הנפש, שאם נפשו רחבה עליו והוא ב"מצב רוח טוב" אזי הכל מתהלך בטוב ובמישור. וההיפך להיפך.

ובנערותי בהיותי יושב לפני מורי ורבי ר' בן ציון אבא שאול זצ"ל סיפר לנו עובדא: שבמצרים פעם הלך אחד לחנות, והחנוני שקל לו גבינה (או מצרך אחר) על נייר ונתן לו אותם. והנה בבואו הביתה התבונן על הנייר וראה הנה כתוב בו דברי חכמה ורפואה, ובין השאר היה כתוב "שהבריאות האדם בגופו - תלויה בנפשו שאם ח"ו הוא שרוי בעצבות אזי הוא מעותד לחולאים". והלך אליו ואסף הימנו את אותם דפים, ותוך כך נודע לו שזהו מכתבי הרמב"ם שנסארו במצרים. ע"כ.

וכך מבאר הרב רבינו חיים בן עטר (בפרשת מצורע יד, ב): שחולי ה"צרעת" תתהוה מעיפוש זזיהום הגוף והתגברות המרה (שחורה), ועושה "רושם" בשרו. ודבר זה בא ומסובב מחמת "העצבון וצרות הלב". ומה הרפואה? רפואתו היא "הרחקת העצבון" ועיסוק בדברים המרחיבים לבו של אדם ומשמחים אותו. ע"ש. (ושם ביאר שעם כל זה רצה הקב"ה להראות שלא לבד שולט כאן אלא הוא שמיימי).

ופעם רצו אנשי פוליטיקה לשבור את אחד הראשיים שבהם. מה עשו, לא התנגחו עימו ישירות אודות שיטתו בפוליטיקה, אלא הטרידוהו בדברים חיצוניים בלבד אשר יגרמו לו לאבד את מצב רוחו החזק ולהפילו בדאגה וביארה וכו' (כדרך הרשעים), שאז כבר יפול ברוחו. בקיצור לא רצח פיזי, כי אם רצח אופי. כי כאשר האדם בלתי חזק ברוחו, כבר הוא חצי אדם. ומאז עלול ליפול עד תומו.

וכך יצר הרע. אינו בא לאדם אלא בדרך זו: "מה אתה שוה", "תראה איזה קטן אתה. איזה שפל, אתה רחוק מעבודת השם. כמה אתה חסר ביראת שמים, תראה את המעשים הרעים שלך, מה אתה שוה. תראה אינך מתקדם אינך משתנה נשארת כאשר התחלת. חדל לך עזוב, זה לא בשבילך". ומה צריך יצור בשר ודם הזה, לענות להשיב למלאך היצר הלזה: "נכון, אני כזה - ועם כל זה אני שוה וכו'. ולהחזיק עצמו במצב רוח מרום. באופן, שאע"פ שיש לו באמת מחדלים ודברים בלתי רצויים ואפילו עוונות גדולים, עם כל זה - בל ימוט ברוחו ובל יפול בדעתו.

כמו כן, ה'הורים' הרוצים לחנך את ילדיהם, או ר'ב' הרוצה להדריך את תלמידיו ואת קהל שומעי לקחו וכיוצ"ב, צריך להיות במצב רוח מרום, שמח, ועליו. לא להסתכל על ההפרעות הפרטיות מה שעובר עליו צרות מתוך הבית, או צרות בפרנסה או בעיות אחרות, לא!! כי אם לא כן, לא יוכל להנהיג את 'תלמידיו' ואת ה'ציבור' ולא את 'צאצאיו'. והוא יהיה ח"ו דומה ל'נהג' המחזיק בהגה ועפעפיו אחוזים בחבלי שינה מחוסר מנוחה, שבכל רגע עלול הוא ח"ו לסכנה של עצמו ושל כל הנוסעים, ה' ישמור. ולכן צריך התחזקות להיות בשמחה תמיד ולהיות במצב רוח מרום, לנטוש את הדברים המעצבים אותו, ולא לדרוך כף רגל במקום שאין 'מסנפטים' אותו, וכן כל כיוצ"ב. ויתפוס את ההגה של החיים בשמחה ובגאון בעליזות וגיל.

בואו ונראה בפרשה, מה נאמר שם: "ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ועבודה קשה" (שמות ו, ט). הנה כמעט הפסידו מפני כן את 'אולותם', הגם שהיו מאמינים כמו שנאמר (שם ד, לא) "ויאמן העם". עם כל זה ח"ו המצב "רוח" כשהוא קצר, הוא מסוכן. ואשר על כן, יתן האדם אל ליבו כיצד להיות "חזק ושמח"! חזק ונתחזק.

שבת שלום ומבורך!

הרמב"ם אשר כבר היה ידוע כרב ופוסק, רצה ללמוד גם את חכמת הרפואה. והנה שימעו של הרופא הדגול התפרסם בכל האיזור, במרוקו ובארצות הסביבה. גם הרמב"ם רצה ללמוד מאותו רופא פרקים בחכמת הרפואה. אלא שאותו דוקטור, שונא יהודים היה. ואינו מסכים בשום אופן ללמד יהודים אומנות זו המכבדת את בעליה. מה עשה הרמב"ם? עשה עצמו כאילם, ובא אל אותו דוקטור. ובתנועות ידים הציע עצמו להיות שוליה ועוזר לפרופסור הנודע. אותו רופא, הסיק מתנועותיו של הרמב"ם כי האילם הזה, אשר עומד מולו יודע כבר כמה דברים בעולם הרפואה והרוקחות, ורכש לו ידע מוקדם אשר יוכל להיות לו לתועלת. הדוקטור אישר את הצעתו ולקח את האיש ה'אילם' ככח עזר בצוותו. וכך התלווה הרמב"ם וראה את שיטות הרפואה השונות. אף נוכח היה בנייתוחים כבירים שביצע הרופא. והיה לו לעזר בעת פעולותיו.

ובפעם אחת בעת ניתוח מעיים מסובך, גילה הרופא תולעת מסוכנת במעייו של החולה. אבל לא יכול היה לסלקה בשום אופן. התולעת היתה קשה, לחתכה לא ניתן, לנתקה בכח לא הצליח ולהרחיב את פצע הניתוח? הרי זו סכנה נוראה. מה לעשות?? ראה הרמב"ם את המצב ומיד אמר: הביאו לי עלה ירוק! הביאו את העלה. נטל הרמב"ם את העלה, קירב אותו אל התולעת. ראתה התולעת את העלה, מיהרה לזחול אליו ויצאה מיד מגופו של החולה. נדהם הרופא מן העיצה הגאונית. בקלות הציל עוזרו, חולה ממות בטוח. איך ידעת שעלה יכול להיות תרופה? ענה הרמב"ם שלמד זאת מדברי הנביא יחזקאל (מז יב): שאמר 'והיה פרוי למאכל ועלהו לתרופה' - העלה הוא סוג של תרופה. אחרי שהתגבר הדוקטור על תדהמתו מההברקה הנפלאה של עוזרו ה'אילם'. רק עכשיו תפס את הפלא הנוסף: העוזר שלו, האילם המפורסם, הצליח לדבר. 'הלא דיברת?', שאל כשהוא תובע לדעת 'איך זה יתכן?'. השיבו הרמב"ם: 'אכן, איני אילם כלל. אלא שמאוד חפצתי לדעת רפואה. ושמעתי כי אינך מוכן ללמד יהודים. החלטתי שלא אפתח פי בדיבור וכך לא תדע שורשי'. התפייס הרופא ברוב בושותו אשר נתגלתה שנאתו העצומה והעיוורת לכלל האומה הנבחרת, ועל אתר התיר לו ללמוד מטכנולוגיות הרפואה שידע.

ועוד מסופר עליו כאשר היה רופאו של המלך לאט לאט חלחלו דברי הבלע והשטנה במוחו של צלאח א-דין מלך מצרים. יועציו שטפו את מוחו השכם והערב בהשמצות על רופאו המסור והדגול - רבינו משה בן מימון, המכונה 'הרמב"ם'. שנאתם של הגויים לרמב"ם (יום פטירתו כ' טבת) נבעה מעובדה אחת: היותו יהודי המוצלח יותר מהם.

הם טפטפו באוזני המלך שהרופא היהודי מחכה שהמלך יסמוך עליו בעיניים עצומות, ואז הוא ירעיל אותו ויביא למותו ממחלה ממארת. מה ירוויח הרמב"ם מדבר זה? זאת לא ידעו להסביר, אך טבעה של לשון הרע שמתקבלת ויוצרת ספקות, הרס ושנאה עזה. מאידך, כישוריו הרבים של הרמב"ם, מסירותו למלך הערבי ולכל בני משפחתו, הקשתה על צלאח א-דין לאבד אותו בשל קנאתם של היועצים והשרים. והוא החליט לערוך מבחן. הגרלה תיערך בין הרמב"ם לרופא ערבי ושמו כמון. כל אחד מהם יכין רעל חזק ככל הניתן ובנוסף יכין סמי מרפא. הגורל יקבע מי מהם יהיה זה שישתה ראשון מן הרעל שהכין חברו. לאחר בליעת הרעל ישתה הרופא את סמי המרפא שהכין ואם יינצל - הוא זה שיהיה רופא המלך. במקרה ששני הרופאים יינצלו ייערך סיבוב נוסף.

התלמידים נרעשו ופניהם האפירו מדאגה, אך הרמב"ם הרגיעם בהינף יד. 'בסייעתא דשמיא', אמר הרמב"ם בשלוות הנפש, 'יודע אני כיצד להינצל מכל הרעלה. אני אכין כעת שני בקבוקונים ובהם סמי משקה. הבקבוק הראשון יכיל חומר מיוחד שתפקידו לבטל כל השפעה של חומר על הגוף, הן לטובה והן לרעה. סוג של משקה שמכניס את הגוף למצב 'איפוס'. מיד כאשר ישקוני את הרעל תישאוני החוצה ותגירו לפי את המשקה הזה. 'הבקבוקון השני מכיל חומר חיזוק מיוחד שמשיב את כוחות האדם לאיתנם, ואט אט אתאושש בעזרת השם, ושום רעל לא יוכל לי. עליכם להיזהר ולעמוד על המשמר', התרה הרמב"ם בתלמידיו, 'לשים לב לצבע פני, לדפיקות לבי ולעקוב אחר הוראותי במלואן. אנו הולכים על חבל דק מאוד ואסור שתהיה שום סטייה מן ההוראות. אם תבצעו הכל כמו שצריך - בעזרת ה' הכל יסתדר לטובה'.

התלמידים ישבו ושיננו פעמים רבות מפי הרמב"ם את הסדר, המינון ואופן ההתנהגות ואף תרגלו זאת בהדמיה כשהם יודעים את חשיבות הדבר להצלת חיי הרמב"ם.

בהגיע היום המיועד הגיעו הרמב"ם ותלמידיו לארמון המלך. ההגרלה בוצעה ותורו של הרמב"ם היה לשתות ראשון מן

ילמדנו רבינו

נערך על פי תשובות שהשיב מורנו הרב שליט"א בכתב ובעל פה

איסור שתיית מים פושרים

שאלה: מה ענין זהירות משתיית מים פושרים.
תשובה: מים פושרים אסור לשתות. ואין הכונה שרתחו לגמרי וחזרו ונתקררו ונעשו פושרים, כי בזה אין שום חשש. אלא הכונה שמעולם לא רתחו רק הגיעו לפושרים והוא שותה אותם, כמבואר בבבא מציעא (דף כט:).

אוכלים מכוסים שתחת המיטה

שאלה: האם יש הבדל בין אוכל עטוף ומכוסה לבין גלוי כשהיה תחת המיטה.
תשובה: אין הפרש, ולכן אפילו קופסאות שימורים יש ליזהר.

גילוי בתבשיל

שאלה: אוכל ותבשיל שהיה מגולה כל הלילה על השלחן, האם יש בו טומאה.
תשובה: אין רוח רעה על מאכלים בלילה, ורק משום גילוי, אך בזה"ז דעת מרן שאין חשש. ע' יו"ד סימן קטז.

ברכת הבנים / המשך

נשיקת היד

- א. בנשיקה זו שמנשק את ידי הוריו מקיים מצות עשה של 'כבד את אביך ואת אמך', כי על כן נכון שגם בנים גדולים ינשקו ידי הוריהם לקבל את ברכתם. וקודם שינשק יאמר: לשם יחוד וכו', הריני בא לקיים מצות כיבוד אב ואם לנשק ידי אבילאמי.
- ב. לא ינשקו את ידי ההורים בעוד שאומרים סדר 'שלום עליכם', שכיון שאומרים את סדר הקריאה ואינם פוסקים, מה בצע בנשיקה זו כי אינם מקבלים שום ברכה.
- ג. המנהג פשוט לנשק רק את יד ימין לבדה, שהיא מורה על החסדים.

הברכה

- א. המברך יניח על ראש המתברך לתת הכנה אל המתברך שיקבל השפע, וכאילו המברך הוא צינור להמשיך השפע האלקי על ידו. ומדה טובה ועין יפה להניח את שתי הידיים, כמו שנהג משה רבינו ע"ה בברכו את יהושע, שהניח עליו את שתי ידיו בעין יפה, ככתוב 'ויסמוך את ידיו עליו ויברכהו'. וכן מנהג מלאכי השרת בליל שבת להניח שתי ידיים על ראשו של האדם כשמברכים אותו. וכך ראוי למברך לנהוג, כי טוב עין הוא יברך.
- ב. המברך יפתח תחילה בברכה להשם יתברך ויאמר 'ברוך ה' לעולם' או 'תברך שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא', ואחר כך יברך. כי בזוהר הקדוש (ח"א דף רכז:) כתב, שהרוצה לברך לחבירו או לבנו צריך לברך בתחילה להקדוש ברוך הוא, ואם לא מברך בתחילה להקב"ה, אותם הברכות לא יתקיימו ח"ו. על כן יזהרו להקדים את ברכת ה'.
- ג. יאמר המברך: ישימך אלהים כאפרים וכמנשה. גם יברכך ה' וישמרך וגו'. וכל אחד יכול להוסיף ברכה משלו כפי צחות לשונו. (סידור היעב"ץ הנהגת ליל שבת אות ז). ועיקר הברכה תהיה על הצלחת הבנים בתורה ובעבודת ה', ואחר כך יוסיפו לברכם על עניינים גשמיים.
- ד. גם הבנים וגם הבנות יש להם להתברך מהוריהם בליל שבת. ומרן החתם סופר נהג לברך גם את נכדיו. וטוב ונכון לברך את הבנים והצאצאים לפי סדר לידתן.

– זיווג הגון לאורית בת חנה –

הלכה למעשה
מתוך פסקי מרן הגר"ע יוסף זיע"א

הלכות הדלקת נרות / המשך

- א. ראוי מאוד לכבות את אור החשמל קודם הדלקת הנרות בשמן או נרות שעוה, ולחזור ולהדליקו אחר הדלקת נרות שבת, ולכוין בעת הברכה לפטור את מאור החשמל, אשר באורו הגדול נראה אור לאכול וליהנות מאורו.
- ב. אף אשה שהיא סומא ואינה רואה, תברך ותדליק נרות שבת, ומכל מקום אם יש לה בעל פקה, טוב שיברך בעלה וידליק נרות שבת.
- ג. בחורים פנויים שאין להם אשה, שנמצאים בישיבות, ויש להם חדר נפרד שכל אחד יש בו שנים או שלשה בחורים, אף על פי שמדליקים מטעם הישיבה בחדר האוכל, חובה על הבחורים שיש להם חדר מיוחד, להדליק נרות שבת בברכה, ואחד מן הבחורים (הנמצאים בחדר אחד) יברך וידליק, ויכוין לפטור את חבריו, וכן הם יתכוונו לצאת ידי חובתם, וידליקו בברכה בתורנות אחד אחד בכל ערב שבת.
- ד. כלה המדליקה את הנרות בערב שבת בפעם הראשונה, אין לה לברך שהחיינו, שיש בזה איסור ברכה שאינה צריכה.
- ה. הדלקת הנרות לכבוד שבת צריכה להיות במקום האוכל או במקום שרגילים להשתמש בו, אבל אם מדליקה את הנרות במקום שאין משתמשים בו, שאינו מקום חיוב, אין ההדלקה מועילה. ואשה חולה או יולדת ששוכבת במטת חוליה, יכולים להביא לפניה את הנרות ולהניחם על כסא או על ספסל, והיא תברך ותדליק, ויכולים אחר כך לקחת אותם משם, ולהניחם בחדר האוכל.

הגאון רבי יהודה דרעי שליט"א
רבה של באר שבע

"וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה' (שמות ו, ב)
וידבר אלוהים אל משה: דיבר אתו משפט, על
שהקשה לדבר ולומר למה הרעותה לעם הזה (רש"י)

כמה נוראים הם בזה דברי רש"י להלן (שמות ו, ט ד"ה מקצר רוח), וזה לשונו: 'ורבותינו דרשוהו לענין של מעלה, שאמר משה למה הרעותה. אמר לו הקדוש ברוך הוא, חבל על דאבדין ולא משתכחין, יש לי להתאונן על מיתת האבות. הרבה פעמים נגליתי אליהם באל שדי, ולא אמרו לי מה שמך, ואתה אמרת מה שמו ומה אומר אליהם. וכשביקש אברהם לקבור את שרה, לא מצא קבר עד שקנה בדמים מרובים. וכן ביצחק, ערערו עליו על הבארות אשר חפר. וכן ביעקב, ויקן את חלקת השדה לנטות אהלו. ולא הרהרו אחרי מדותי, ואתה אמרת למה הרעותה', עכ"ל. ואילו לא שהדברים מפורשים בדברי רש"י, אי אפשר היה לאומרם, שכן יש כאן תוכחה נוראה למשה רבינו ע"ה רעיא מהימנא. זאת ועוד, שיש כאן מסקנה נוקבת, והיא: כשאין לומדים ממעשה אבותינו או רבותינו, הרי שאנו משכחים את זכרם - 'חבל על דאבדין ולא משתכחין'. והוא שאמרנו, שאין לך פגיעה גדולה בכבודו של הצדיק, יותר ממי שיודע על דרכיו ואינו לומד ממעשיו. ושמעתי לבאר עומק תוכחה זו, בדרך משל לעיר גדולה אשר התפנתה בה משרת הרבנות, ולאחר חיפושם על פני כל הארץ, מצאו רב נכבד ותלמיד חכם מובהק אשר נראה להם מתאים לשמש כרב העיר. משלחת נכבדה של שבעה מטובי העיר הגיעה לביתו של כב' הרב, והציעה בפניו את משרת הרבנות. אלא שהרב סירב להצעה המכובדת, בטרם יבקר תחילה בעיר כדי להתרשם מחיי הדת שם. נלווה הרב למשלחת הנכבדה, והחל בביקורו במרכזי הדת בעיר. תחילה שמו פעמיהם לבית הכנסת הגדול והמפואר, השתומם הרב מגודל הפאר וההדר שניכר בכל פינה, ושאל כמה מתפללים יש כאן וכמה שיעורי תורה מתקיימים בו, ועוד כהנה שאלות. וכשהבין מהם שבית הכנסת נעול על דלת ובריח מלבד שבתות וימים טובים, ועל שיעורי תורה לא שמעו כלל... דחה הרב בנימוס את הצעת כס הרבנות, וחזר לביתו. שמע ראש הקהל כי נכשלו מאמצי שלוחיו, הגיע בעצמו לכב' הרב ואמר לו, האם כבודו ביקר בבית העלמין שלנו. וכי מה מיוחד יש בבית העלמין שלכם תמה הרב, ובכן יבוא כבודו לבקר בבית העלמין ואחר כך יחליט. וכך היה, שמו פעמיהם לעבר בית העלמין העירוני. ושם נדהם הרב לגלות מצבות של צדיקים עמודי התורה וההלכה: 'פה נטמן הנשר הגדול והיד החזקה הרמב"ם... פה נטמן מרן רבי יוסף קארו הלא הוא השולחן ערוך'... וכי הצדיקים הללו טמונים כאן, והלא יודע אני שמקום מנוחתו של הרמב"ם בעי"ה"ק טבריה, והשולחן ערוך שוכן כבוד בעי"ה"ק צפת. השיב ראש הקהל, הלא עיניך הרואות בעליל שכאן הוא מקום קבורתם. מיד קיבל הרב על עצמו את תפקיד הרבנות, בהפטירו, בעיר שקדושי עליון טמונים בה, זכות היא לי לשרת בה. אך לאחר תקופה קצרה גילה הרב את התרמית הגדולה שהציג בפניו ראש הקהל, והזעיקו מיד. היאך העזת לשקר בי במצח נחושה, והלא נתברר לי שהרמב"ם והשו"ע לא ביקרו מעולם בעיר הזו. ענה ראש הקהל בחכמה, זהו בדיוק הענין, וכי כבוד הרב חושב שהרמב"ם והשו"ע נפטרו מן העולם! והלא צדיקים במיתתן קרויים חיים, ומי לנו גדול

הרעל שהכין כמון עבורו. פניו של הרמב"ם האפירו והלבינו, והוא נפל ללא הכרה. תלמידיו נכנסו לסדרת פעולות בדיוק כפי שהורה להם, ולאחר כמחצית השעה שבה אליו רוחו. תוך שעתיים לא ניכר מאומה מאשר עבר.

קעת הגיע תורו של כמון. הרמב"ם נתן לו משקה ללא צבע וללא טעם וללא ריח. כמון חשש מאוד, ולא ידע שהנוזל הינו צוף פרחים מזוקק בצורה שמסירה ממנו כל סממן מזהה. שתה אותו ולא אירע לו מאומה. בחששו נטל כמון את סמי המרפא שהכין, אך עדיין לא חש מאומה.

חששו גבר והלך. הוא פחד שהרעל של הרמב"ם הינו רעל סודי שמתחרר בגוף אט אט ומכלה אותו. כמון הפסיק לאכול כל מאכל ושתה אך ורק חלב-פרה שנחלב לנגד עיניו. באחד הימים בעודו שותה את כוס החלב, ראה אותו הרמב"ם ואמר לו בנימת אזהרה: "הנה קעת אתה שותה"... כמון נבהל, החוויר, איבד את הכרתו וליבו נדם... לתלמידיו אמר הרמב"ם: ראו כמה גדול כוחו של הדמיון. הן אתם ראייתם שלא הכנסתי מאומה ב"רעל" שהבאתי לו, אך הדמיון החזק הוא שגרם לו חששות ודאגות מהן מת בסופו של דבר.

כהרמב"ם והשו"ע אשר אין לך שעה שדבריהם אינם נלמדים בעולם. אבל כאן בעיר הזו, אין לומדים לא רמב"ם ולא שו"ע, נמצא שפה נטמן הרמב"ם ופה נטמן השו"ע...

ואכן דוקא מליצה זו, יש בה כדי ללמדנו את עומק דברי רש"י על אודות התוכחה הנוראה שהוכיח הקב"ה את משה רבינו ע"ה - אם לא למדת מאבותיך, אזי 'חבל על דאבדין ולא משתכחין'. והדברים מבהילים ומדברים הם בעד עצמם.

ומכאן התביעה הנוראה של הנביא (ישעיה נז, א): 'הצדיק אבד ואין איש שם על לב', רוצה לומר כיון שאין איש שם על לב ללמוד מדרכיו של הצדיק, אזי הוא גורם בכך שהצדיק 'אבד' - יש כאן אבידה!

וזהו עומק דברי רבותינו בכמה מקומות (מועד קטן כה, א ועוד): 'כל הבוכה ומתאבל על אדם כשר, מוחלין לו על כל עוונותיו', שכן כפילות הלשון 'בוכה' 'ומתאבל' מורה שאין די 'בבכי' על צער הפטירה אלא גם 'האבילות' על חסרון האבידה, והעושה כן, אות וסימן הוא שרוצה להשלים את חסרונו על ידי הדביקות בדרכיו של הצדיק, וזה הגורם לכפרת עוונותיו, והבן.

ובזה יאירו דברי ראש הישיבה הגר"י צדקה זצ"ל בביאור דברי הגמ' (שבת קה, ב): 'כל המוריד דמעות על אדם כשר הקב"ה סופרן ומניחן בבית גגזיו, שנאמר (תהלים נו, ט) נודי ספרתה אתה שימה דמעתי בנואך הלא בספרתך'. ויש להעיר, מה ענין ספירת הדמעות וגגזתם, וכי יש שכחה מלפניו ח"ו. וביאר רבינו, כיון שעיקר הבכי הוא על האבידה, א"כ בזאת יבחן אם היו אלה דמעות שיש בהם תועלת לתיקון המעשים ודביקות בדרכיו של הצדיק, או שחלילה היו אלה דמעות שאין בהם תועלת, ועל כך הקב"ה סופרן ומניחן בבית גגזיו כדי לדעת בעתיד מה יעלה בגורלן!

שמחתי לקבל אחד מעלוני 'וקראת' לשבת עונג וראיתי בו שפע של פנינים בהלכה ואגדה בשפה ברורה השווה לכל נפש, ובודאי שיש בו זיכוי הרבים גדול, ומכאן הברכה לעורכי העלון היקר ובראשם כב' ידידי הדגול הרה"ג מלא דעת ויראת ה' רבי אלעזר רז שליט"א.

יצא והופיע לאור עולם בס"ד מהדורא שניה של הספר היחיד במינו פרי מחמדים

מלא ידינו מברכות

בו כוללים כל עניני ט"ו בשבט

מאת הגאון האדיר הרב אלעזר זאב רז שליט"א

הלכות והנהגות בקודש	עניני ברכות
חידושי הלכה	חידושי אגדה
סגולות	דברי קבלה
בתוספת סדר הלימוד לליל ט"ו בשבט בצורה מדויקת ומפוארת	

להשיג בחנויות הספרים, ובמוקדי ההפצה:

מרכז: 052-764-7844 | בית שמש: 058-442-8266 | ירושלים: 052-764-7188

אחזקת התורה

פונים אנו בזה אל הקוראים היקרים, לעזור ולהרתם לטובת גיליון יקר זה 'וקראת', אשר יוצא כמידי שבוע באלפי עותקים. ועכשיו זקוקים אנו לעזרתכם על מנת שנוכל להמשיך להביא כמידי שבוע דברי אלוקים חיים פנינים בפרשה, עצות וחיוזוק.

בתרומה של 200 ש"ח הנך שותף ב - 7000 עלונים

ניתן לתרום לעילוי נשמה / להצלחה / לרפוא"ש ולכל הישועות

זכות התורה תעמוד לכם לשפע ברכה והצלחה בכל

העניינים. אמן.

ניתן לתרום בבנק הדואר מ.ח. 3909554 (עבור עלון 'וקראת')

או לשלוח לת.ד. 57124 ירושלים

וכן במספר: 058-4456-041

"עץ חיים היא לפחזיקים בה ותומכיה פאושר"

להזמנת מורנו הגאון הרב אלעזר זאב רז שליט"א

לשיעורים בכל רחבי הארץ

ניתן לפנות ל: 052-7647188